

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2020-07-13
Stockholm

Mål nr
M 3752-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-26 i mål nr M 5026-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Motpart

A

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1537495

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborgs kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla nämndens ansökan om att vitet ska dömas ut.

A har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har sammanfattningsvis anfört följande: A överklagade länsstyrelsens beslut angående vitesföreläggandet och får därmed anses ha tagit del av det beslutet. Nämnden har på sedvanligt sätt fått besked om att mark- och miljödomstolens dom fått laga kraft och förutsätter att det skett på rätt grunder. Nämnden gör ingen kontroll av att mark- och miljödomstolen delgett domen.

A har yttrat sig.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har avslagit nämndens ansökan om utdömande av vite med hänvisning till att länsstyrelsens beslut och mark- och miljödomstolens dom inte delgetts A. En fråga i Mark- och miljööverdomstolen är därför vad som krävs beträffande delgivning av högre instansers avgöranden angående vitesförelägganden för att vite ska kunna dömas ut.

Enligt 2 § fjärde stycket lagen (1985:206) om viten ska ett vitesföreläggande delges adressaten. Det innebär att vitesföreläggandet ska skickas eller lämnas till adressaten med vanlig delgivning eller att något av de andra förfaranden som anvisas i delgivningslagen (2010:1932) ska användas. I delgivningslagen finns regler om när delgivning ska anses ha skett.

Mark- och miljööverdomstolen har i tidigare rättsfall uttalat att viteslagens krav på delgivning av rättssäkerhetsskäl inte bara bör gälla det ursprungliga vitesföreläggandet, utan även en dom som innehåller ett sådant föreläggande (se MÖD 2003:87 och Mark- och miljööverdomstolens dom 2016-09-22 i mål nr M 10967-15). I båda fallen hade domstolens prövning av vitesföreläggandet inte föranlett någon annan ändring av detta än att tiden för när föreläggandet skulle fullgöras hade förlängts. Mark- och miljööverdomstolen anser att det nu finns skäl att överväga om denna praxis ska ändras eller nyanseras.

Viteslagens bestämmelse om att delgivning ska ske gäller vitesföreläggandet som sådant. När det gäller en överprövande beslutsmyndighets eller domstols slutliga avgörande efter ett överklagande av föreläggandet finns inte någon särskild föreskrift om att delgivning ska ske.

Vid de allmänna domstolarnas handläggning av bland annat mål om viten tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I fråga om delgivning anges där att om någon ska underrättas om innehållet i en handling ska delgivning ske om det är särskilt föreskrivet eller om det med hänsyn till syftet med bestämmelsen om underrättelse framgår att delgivning bör ske. I övrigt bör delgivning tillgripas bara om det behövs med hänsyn till omständigheterna. (46 § ärendelagen)

Innebörden av 46 § ärendelagen är att domstolen, om det saknas en särskild föreskrift om delgivning, i varje enskilt fall ska pröva om formell delgivning är befogad. När delgivning behövs är det ofta fråga om att domstolen inte får eller bör vidta ingripande åtgärder mot den som inte känner till innehållet i handlingen och därför inte på ett betryggande sätt beretts möjlighet att tillvarata sina rättigheter. (Se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden En kommentar, tredje uppl. s. 389 f.)

Bestämmelser om förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden finns i förvaltningslagen (2017:900). Enligt 33 § tredje stycket förvaltningslagen bestämmer myndigheten hur en underrättelse om ett beslut ska ske och om det ska ske genom delgivning.

I mål om utdömande av vite bör därför frågan om krav på delgivning av en överprövande instans tidigare avgörande rörande det överklagade vitesföreläggandet bedömas med hänsyn till innehållet i avgörandet. Om ett vitesföreläggande ändras av högre instans så att det blir mer ingripande för adressaten måste kravet på formell delgivning alltid upprätthållas. I de fall adressaten har överklagat vitesföreläggandet och den högre instansen ändrar föreläggandet genom att göra det mindre ingripande kan det dock finnas anledning att se annorlunda på kravet på delgivning. Detsamma gäller om överklagandet avslås eller tiden för föreläggandets fullgörande senareläggs. I en sådan situation kan inte rättssäkerheten kräva att överinstansens avgörande formellt delges adressaten.

Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen nu – till skillnad från vad som kommit till uttryck i tidigare avgöranden – att kravet på delgivning i 2 § fjärde stycket viteslagen inte ska tillämpas för överinstansens avgörande rörande ett av adressaten överklagat vitesföreläggande som inte är mer ingripande för denne än det ursprungliga föreläggandet.

I det nu aktuella fallet har länsstyrelsens och mark- och miljödomstolens prövning efter det att A överklagat det ursprungliga vitesföreläggandet, endast inneburit att tiden för att följa föreläggandet har senarelagts. Delgivning av länsstyrelsens beslut och mark- och miljödomstolens dom har därmed inte varit en förutsättning för vitets utdömande. Mark- och miljödomstolen har således inte haft fog för att avslå nämndens ansökan om utdömande av vite på de skäl som skett. Mark- och miljödomstolens dom ska därför undanröjas och målet återförvisas dit för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2020-08-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Li Brismo samt tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

Föredragande har varit Filip Fava.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-26
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 5026-18

PARTER

Sökande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänerns borgs kommun
Sundsgatan 29
462 85 Vänerns borg

Motpart

A

SAKEN

Ansökan om utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om utdömande av vite.

Dok.Id 426339

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborgs kommun förelade fastighetsägaren A att vid vite om 10 000 kr förbjuda utsläpp av spillvatten från WC och BDT till avloppsanläggningen på fastigheten FA1. Förbudet skulle enligt föreläggandet träda i kraft tre månader efter delgivning av beslutet.

Efter överklagande av A ändrade länsstyrelsen nämndens beslut endast på så sätt att tiden för när förbudet skulle träda i kraft sattes fram till sex månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Beslutet överklagades av A. Mark- och miljödomstolen avslog den 16 maj 2018 överklagandet. Denna dom överklagades inte.

YRKANDEN M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborgs kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen förpliktar A att betala vite om 10 000 kr.

Till stöd för sitt yrkande har nämnden anfört i huvudsak följande. Nämnden har enligt beslut den 30 oktober 2017, dnr 2012.127-16, förbjudit A som ägare till fastigheten FA1, att släppa ut spillvatten från WC och BDT till den enskilda avloppsanläggningen på fastigheten. Förbudet har förenats med vite på 10 000 kr. Beslutet överklagades till länsstyrelsen. Den 16 april 2018 beslutade länsstyrelsen att endast sätta fram tidpunkten för fullgörande när beslutet skulle träda i kraft till sex månader efter delgivning av beslutet. Efter överklagande meddelade mark- och miljödomstolen den 16 maj 2018 en dom. Domstolen avslog överklagandet. Vid tidpunkten för ansökan till domstolen har fastighetsägaren inte tagit kontakt med nämnden och ingen ny ansökan om ny avloppsanläggning på fastigheten har inkommit. Det har inte heller inkommit uppgifter om att avloppsanläggningen har förbättrats alternativt att utsläpp av spillvatten till den har upphört.

DOMSKÄL

Enligt 2 § fjärde stycket lagen (1985:206) om viten ska ett vitesföreläggande delges adressaten. Detta krav innebär att delgivning ska ha skett i enlighet med bestämmelserna i delgivningslagen. Ett vite kan inte dömas ut om kravet på delgivning inte uppfylls.

Delgivningskravet gäller inte bara för vitesföreläggandet utan även en dom varigenom föreläggandet fastställts men tiden för dess fullgörande flyttas fram. I förevarande fall innebär detta att det ursprungliga beslutet från nämnden och den av mark- och miljödomstolen meddelade domen, med den innebörd att tiden för föreläggandets fullgörande flyttas fram sex månader, måste delges adressaten i enlighet med bestämmelserna i delgivningslagen för att vitet ska kunna dömas ut. (Se Mark- och miljööverdomstolen dom den 22 september 2016 i mål M 10967-15.)

Av handlingarna i målet framgår inte att länsstyrelsens beslut och mark- och miljödomstolen dom, varigenom nämndens beslut om vitesföreläggande ändrats avseende föreläggandets fullgörande, har delgetts adressaten. Under dessa förhållanden kan vitet inte dömas ut och nämndens ansökan om utdömande av vite ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-02)

Överklagande senast den 16 april 2019.

Susanne Mörkås

Rådman

Föredragande har varit beredningsjuristen Osman Djibril.